

Trần Bạch Đằng - "cây bút" sắc sảo của nền báo chí Việt Nam

17:09 26/09/2016

Tác giả: Admin

Khi nói đến Trần Bạch Đằng, người ta nghĩ ngay đến một nhà cách mạng từng trải có nhiều công lao. Trên lĩnh vực báo chí, văn chương, hầu như ở thể loại nào ông cũng gặt hái được những thành công lớn. Song có lẽ, báo chí là một lĩnh vực mà ông gắn bó từ buổi đầu tham gia cách mạng cho đến khi qua đời.

(ảnh từ bên phải) trao đổi nghiệp vụ với đồng nghiệp tại tòa soạn Báo Tuổi Trẻ, ngày 15/7/1996. Ảnh:TL

Nhà báo Trần Bạch Đằng (thứ hai từ bên phải) trao đổi nghiệp vụ với đồng nghiệp tại tòa soạn Báo Tuổi Trẻ, ngày 15/7/1996. Ảnh:TL

Là một **nhà báo** chuyên nghiệp, Trần Bạch Đằng luôn quan tâm đến những vấn đề nóng hổi của xã hội. Trước những sự kiện lớn của đất nước, ông đều có những bài viết phân tích, nhận định, bày tỏ thái độ và đề xuất những giải pháp, kiến nghị. Những vấn đề chính trị mà ông quan tâm rất rộng, từ dân chủ xã hội, vấn đề Đảng cầm quyền đến hội nhập văn hóa, Nhà nước và kinh tế thị trường, quân đội với kinh tế thị trường, đấu tranh tư tưởng... Những bài viết của ông không chỉ nêu thực trạng của vấn đề mà luôn luôn có những kiến giải, đề xuất rất sâu sắc.

Những bài viết của Trần Bạch Đằng về kinh tế rất có chiều sâu và dễ hiểu. Ông như người thổi hồn vào những vấn đề tưởng chừng như khó hiểu này để mọi người đọc với những trình độ khác nhau đều có thể hiểu. Là một nhà lãnh đạo, ông có nhiều điều kiện đi đến các nơi tìm hiểu và có nhiều thuận lợi trong tiếp cận vấn đề. Chính vì vậy mà những bài viết của ông bàn về phát triển nông thôn, về kinh doanh, về du lịch, tiền lương... luôn cuốn hút người đọc.

Trần Bạch Đằng tên thật là Trương Gia Triều, sinh ngày 15/7/1926 tại Rạch Giá, Kiên Giang. Ông tham gia cách mạng từ khi 17 tuổi. Năm 1946, ở tuổi 20, ông được giao phụ trách tờ "Chống xâm Lăng" của Thành ủy Sài Gòn. Năm 1951, ông làm Tổng Biên tập Báo "Nhân Dân miền Nam" của Xứ ủy Nam Bộ. Cả cuộc đời hoạt động cách mạng của ông đều gắn với tuyên huấn và báo chí. Sau ngày đất nước hòa bình, thống nhất, ông là một trong những người viết báo khôe, chuyên nghiệp nhất dù ông chưa bao giờ tự nhận mình là nhà báo. Trần Bạch Đằng viết hầu như ở tất cả các thể loại, bất kỳ thể loại nào độc giả cũng thấy ông như "người trong cuộc".

Cây bút tích cực phê phán tiêu cực

Chống tham nhũng có lẽ là đề tài mà ông dành rất nhiều tâm sức, trí tuệ và cả nỗi niềm [trăn trở](#). Những năm tham nhũng mới chỉ như “ngứa ghe”, “mon men” tiến vào cửa các cơ quan công quyền, bằng mắt cảm của một nhà chính trị, nhà báo lão luyện, Trần Bạch Đằng đã phát hiện ra điều này và lên tiếng cảnh báo rất khẩn thiết.

Trong bài viết “Phiếm luận về tham nhũng và chống tham nhũng” ông đã chỉ ra căn nguyên của công cuộc chống tham nhũng không hiệu quả: “Trong vài năm nay, tham nhũng xuất hiện ồ ạt trên báo chí, trong thư tố giác, tại diễn đàn lớn - Quốc hội, Trung ương Đảng chẳng hạn - nhất là trong chỉ thị, nghị quyết. Chưa lúc nào tham nhũng bị nói thậm tệ như vừa rồi. Ông bà, ông vải, tiên tổ, bà con, chú bác, cậu dì của tham nhũng bị lôi ra xài xể, tham nhũng bị hăm “bắn bỏ” mé rãnh, bị liệt vào hạng lậu, tim la, ung thư, si đa, bị buộc tội Việt gian, bị xem như chó, lợn... Thật hùng hổ. Nhiều lý do, mà một lý do “thuyết phục” hơn cả: trong những người hò hét diệt tham nhũng, đám tham nhũng nhận diện ra “người đồng hội đồng thuyền” với mình, không phải gài điểm hoàn lương mà vẫn làm đĩ đồng thời dăng đàn chống tham nhũng, thậm chí đảm đương chức vụ chống tham nhũng(1) ...

Là một nhà lãnh đạo, sau này trở thành cây bút thường xuyên của Báo Công an TP.HCM, Trần Bạch Đằng luôn có nhiều bài viết bàn về lực lượng công an. Trong bài viết “Về hai chữ công an”, ông đã lý giải về sự khác biệt giữa công an của chế độ ta khác so với những người làm cùng nhiệm vụ này ở các chế độ khác. Ông viết: “Trong tất cả các bộ phận chuyên chính của Nhà nước công nông, không tổ chức nào mang tính chất tế nhị bằng công an. Tại sao? Mọi chế độ đều có ngành công an - dù tên gọi là gì - và ở ta, suốt thế kỷ thực dân thống trị, danh từ công an đương nhiên đồng nghĩa với đàn áp khốc liệt, rình rập, áp bức, hà hiếp, tham nhũng, vượt lên mọi luật pháp do chính giai cấp tư sản quy định... Đặc biệt, dấu ấn công an nguy ở Sài Gòn đóng khá sâu vào ký ức của người dân mà không ít là nạn nhân trực tiếp của chúng ở mức này hay mức khác”(2). Ông là người đề cao văn hóa, tri thức của chiến sĩ công an. Nhiều bài viết của ông về lực lượng công an sau này đã được đăng trong cuốn sách “Thanh kiếm và lá chắn”.

Cách viết riêng, không lẫn với người khác

Trong cuộc đời mình, Trần Bạch Đằng đã đi qua 19 quốc gia và vùng lãnh thổ. Cho dù đi với mục đích gì, ông cũng tìm hiểu cặn kẽ, hỏi chuyện, ghi chép lại tỉ mỉ những chuyện “[mắt thấy, tai nghe](#)”, cung cấp cho độc giả cái nhìn khách quan, trung thực và đầy thú vị về những vùng đất mới. Điều

đặc biệt, thông qua những bài du ký của ông, người đọc hiểu biết thêm về những vùng đất mới. Và, có chi tiết thú vị trong những chuyến đi của ông, đó là Bộ trưởng Thương mại của một đảo quốc đã đề nghị hợp tác làm ăn với Việt Nam bằng cách đề nghị Việt Nam “nhập vỏ lon bia” của đất nước đó. Ngoài ra, ông còn viết rất nhiều các bài bình luận quốc tế được bạn đọc hoan nghênh.

Chủ đề trong các bài viết của Trần Bạch Đằng rất rộng, nhưng ở mỗi vấn đề, mỗi sự kiện, ông đều có cách thể hiện rất riêng, không thể lẫn với người khác. Ông cũng là tác giả có biệt tài rút tít của bài viết rất ấn tượng. Chỉ cần nhìn vào tên bài viết có thể hình dung ra nội dung bên trong ấy là gì. Nhiều bài viết, những đề xuất, thái độ của tác giả được đưa ngay lên tên bài. Ví dụ: Phép nước phải nghiêm, Nên bớt hình thức, Nhất thiết phải hình thành thêm một tuyến đường bộ xuyên quốc gia, Cần một chính sách thích hợp với người Việt Nam sống ở nước ngoài... Nhưng có lẽ, đặc biệt nhất trong các bài viết của ông là luôn đi thẳng vào vấn đề, không “vòng vo tam quốc”.

Sự nghiệp báo chí của Trần Bạch Đằng thật to lớn, không phải chỉ ở số lượng tác phẩm đồ sộ mà còn ở những vấn đề, nội dung mà ông đề cập trong mỗi bài viết luôn mang tính thời sự nóng hổi, giàu tính chiến đấu. “Đó là niềm tự hào của làng báo TP. Hồ Chí Minh và cả nước”

ThS. Vũ Thị Sen - ThS. Vũ Trung Kiên

(1) Trần Bạch Đằng: *Kể sĩ Gia Định*; Nxb. Quân đội nhân dân, H. 2005, tr. 192-193

(2) Trần Bạch Đằng (2004), *Truyện dài nhiều thế kỷ*, Nxb Thông tấn, tr. 18

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/public/tran-bach-dang-cay-but-sac-sao-cua-nen-bao-chi-viet-nam>